

Gaspijpen: waarom komen er zoveel meer in de VS dan in Europa?

's Buurmans gras is altijd groener, maar het was een logische gedachte van het CIEP (Clingendael International Energy Programme) de directeur die bij de Amerikaanse regulator FERC verantwoordelijk is voor gasinfrastructuur de vraag voor te leggen hoe ze dat daar toch doen⁽¹⁾. Hoe is het mogelijk dat er in de Verenigde Staten in tien jaar zonder subsidie 25.000 kilometer gaspijplijnen worden aangelegd, waarvan 19.000 kilometer interstate, terwijl er in Europa zo weinig tot stand komt?

DOOR PIETER BOOT

Zoals bij alle moeilijke vragen is het antwoord niet in een enkele zin samen te vatten, maar drie elementen doemen op: de beoordeling van nieuwe projecten, de federale instelling en de rol van de markt.

De eerste is de beoordeling van nieuwe investeringsprojecten. In de VS is die vooral op transparantie in het proces en redelijk rendement gericht. Een potentiële investeerder moet laten zien dat hij op marktconforme wijze mogelijke gebruikers de kans heeft gegeven om een

(meerjarig) contract tot transport via de nieuwe pijpleiding te sluiten, het zogenoemde open season. Als een potentiële investeerder in een

nieuwe pijplijn een bundel contracten heeft, is dat voor de FERC van groot belang. Men reguleert het

rendement op eigen vermogen op zo'n 13 procent. Dat leidt tot een rendement op de gehele investering (WACC) van zo'n 9 à 10 procent, volgens een recente CIEP-publicatie⁽²⁾. In Europa is dat 6 à 7 procent. Regulering in Europa is meer op kortetermijnefficiëntie gericht, in de VS op het tot stand brengen van onderling concurrerende pijpleidingen. In Europa zijn nieuwe investeringen eigenlijk alleen te financieren indien anderen dan de direct belanghebbenden meebetalen. In de VS is dat weer uitgesloten: klanten van bestaande pijpleidingen mogen geen prijsnadeel van de investering

ondervinden. Deze case by case benadering leidt ertoe, dat vrijwel alle pijpleidingprojecten die door de regulator goedgekeurd zijn, ook daadwerkelijk tot stand komen.

De tweede is de sterk federale instelling. Het gaat om het Amerikaanse belang. De missie van de FERC is om een betrouwbare, efficiënte en duurzame energievoorziening voor de Amerikaanse consument tot stand te brengen. Individuele staten kunnen dat niet blokkeren. Dit is anders dan de bevoegdheid van de nieuwe Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER), die de Europese Commissie van advies kan dienen en crossborder conflicten kan helpen oplossen. Dat is nuttig en belangrijk, maar iets anders dan het tot stand brengen van een Europees netwerk.

De derde is het grote vertrouwen in de markt als ordenend beginsel. De FERC heeft geen meerjarig interstate ontwikkelingsplan, zoals nu in Europa door de netbeheerders wordt opgesteld. Het gaat de toezichthouder niet om het ontwikkelen van een eigen visie, maar om een gesmeerd afwegingsproces. Marktpartijen nemen initiatieven, de FERC nodigt hen daartoe ook uit, maar er is geen alomvattend plan. Op de kaart zie je dan ook gaspijpen naast elkaar liggen. Zolang daar geld mee verdiend wordt, vinden men het prima. Het proces is ook op snelheid van de reguleringsbeslissing gericht: in 2 tot 2,5 jaar moet een goedkeuring inclusief milieu-

effectrapportage toch geklaard zijn. In die periode kunnen staten ook naar meer lokale milieuaspecten gekeken hebben. Tezelfdertijd moeten de procedures ook zorgvuldig en transparant plaatsvinden, want een Amerikaanse regulator weet één ding zeker: ergens in het proces zal hij voor de rechter staan.

Europa is de Verenigde Staten niet. Zonder alomvattende visies zouden we diep ongelukkig zijn. Maar de Amerikaanse aanpak heeft wel meer resultaat. ■

Pieter Boot is verbonden aan het ECN en het Clingendael International Energy Programme.

(1) Michael McGehee, *The US Regulatory System: an inspiration for Europe?*, CIEP 25 februari 2010

(2) *Crossing Borders in European Gas Networks: The Missing Links*, CIEP 2009.